

Підсумки діяльності кредитних спілок, інших кредитних установ та юридичних осіб публічного права за 2012 рік

Станом на 31.12.2012 у Державному реєстрі фінансових установ містилась інформація про 708 кредитних установ (табл. 1), у тому числі про:

- 617 кредитних спілок;
- 62 інші кредитні установи;
- 29 юридичних осіб публічного права.

Таблиця 1

Кількість кредитних спілок, інших кредитних установ та юридичних осіб публічного права в Державному реєстрі фінансових установ

Реєстрація кредитних установ	Станом на 31.12.11	Станом на 31.12.12
Кількість кредитних установ на кінець періоду, в т.ч.	691	708
кредитних спілок	613	617
інших кредитних установ	49	62
юридичних осіб публічного права	29	29

Станом на 31.12.2012 кількість кредитних установ у порівнянні з аналогічною датою минулого року збільшилася на 17 одиниць, або на 2,5%. Збільшилася кількість кредитних спілок, яка на кінець 2012 року становила 617 одиниць, що на 0,7% (4 одиниці) більше за аналогічний показник минулого року – 613.

Зростаючі темпи приросту вказаного показника зумовлені доступністю отримання кредитів у кредитних спілках та частковим відновленням довіри населення до кредитної кооперації в порівнянні з банками.

У 2011-2012 рр. кількість інших кредитних установ постійно зростала. Кількість інших кредитних установ станом на 31.12.2012 становила 62 одиниці, порівняно з аналогічною датою минулого року зросла на 13 одиниць, або на 26,5 %. Зростання попиту на послуги інших кредитних установ пов'язане з обмеженістю доступу до кредитних ресурсів у банківському секторі.

Кількість юридичних осіб публічного права не змінилась і станом на 31.12.2012 (як і в попередній рік) становила 29 одиниць.

Результати діяльності кредитних спілок, інших кредитних установ та юридичних осіб публічного права станом на 31.12.2012 та динаміка основних показників їхньої діяльності станом на 31.12.2011-2012 рр. наведені в табл. 2.

Динаміка основних показників діяльності кредитних спілок, інших кредитних установ та юридичних осіб публічного права

Кредитні установи	Станом на 31.12.11	Станом на 31.12.12	Темпи приросту, %
			<i>станом на 31.12.12/ станом на 31.12.11</i>
Кредитні спілки			
Кількість зареєстрованих кредитних спілок	613	617	0,7%
Кількість членів КС (тис. осіб)	1 062,4	1 095,9	3,2%
Кількість членів КС, які мають внески на депозитних рахунках на кінець періоду (тис. осіб)	48,0	44,9	-6,5%
Кількість членів КС, які мають діючі кредитні договори (тис. осіб)	249,3	254,0	1,9%
Загальні активи (млн. грн.)	2 386,5	2 656,9	11,3%
Кредити, надані членам КС (залишок на кін. періоду) (млн. грн.)	2 237,4	2 531,0	13,1%
Внески членів КС на депозитні рахунки (залишок на кін. періоду) (млн. грн.)	1 185,5	1 287,5	8,6%
Капітал (млн. грн.)	942,9	1088,7	15,5%
Інші кредитні установи			
Кількість зареєстрованих кредитних установ (на кінець періоду)	49	62	26,5%
Загальні активи (млн. грн.)	3 903,6	4 439,0	13,7%
Капітал (млн. грн.)	1 441,7	1 835,6	27,3%
Обсяг виданих кредитів на звітну дату (млн. грн.)	2 064,9	1 888,0	-8,6%
Юридичні особи публічного права			
Кількість зареєстрованих юридичних осіб публічного права (на кінець періоду)	29	29	-
Загальні активи (млн. грн.)	5 509,1	4 552,9	-17,4%
Капітал (млн. грн.)	2 570,3	1 386,8	-46,0%
Обсяг виданих кредитів на звітну дату (млн. грн.)	3 116,3	3 275,8	5,1%

Кредитні спілки

Кредитна спілка – неприбуткова організація, заснована фізичними особами, професійними спілками, їхніми об'єднаннями на кооперативних засадах із метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових внесків членів кредитної спілки.

За результатами звітного періоду, як і раніше, більшість кредитних спілок (305) об'єднувала відносно невелику кількість членів – до 1 000 осіб. Так, станом на 31.12.2012 розподіл за кількістю членів кредитних спілок зображено на рис. 1.

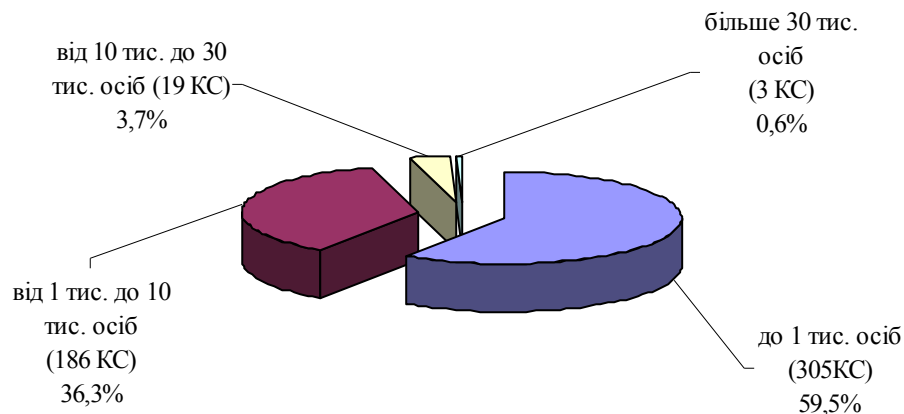

Рис. 1. Групування кредитних спілок за кількістю членів станом на 31.12.2012
(за даними, поданими 513 кредитними спілками)

Станом на 31.12.2012 **кількість членів кредитних спілок** становила **1095,9 тис. осіб**, з яких 254,0 тис. осіб, або 23,2 % – члени КС, які мають діючі кредитні договори, та 44,9 тис. осіб (4,1%) – члени спілок, які мають внески (вклади) на депозитних рахунках (рис. 2).

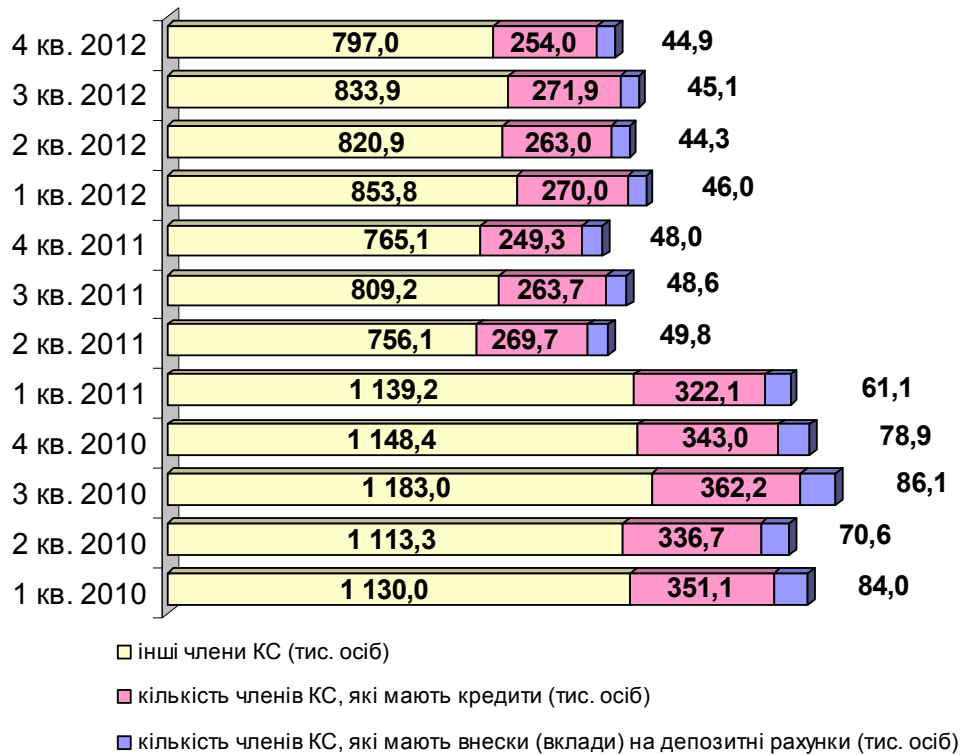

Рис .2. Динаміка кількості членів кредитних спілок

Частка членів КС, що не є вкладниками, станом на 31.12.2012 становила 95,9% (1051,0 тис. осіб) та в порівнянні з аналогічними датами 2011 року – 95,5% (1014,4 тис. осіб) та 2010 року – 95,0% (1491,4 тис. осіб) змінилася не суттєво і залишається значною. Водночас, такі члени мають вирішальну кількість голосів та безпосередній вплив на прийняття управлінських рішень у кредитних спілках.

Динаміку основних показників діяльності кредитних спілок станом на 31.12.2012 зображено на рис. 3.

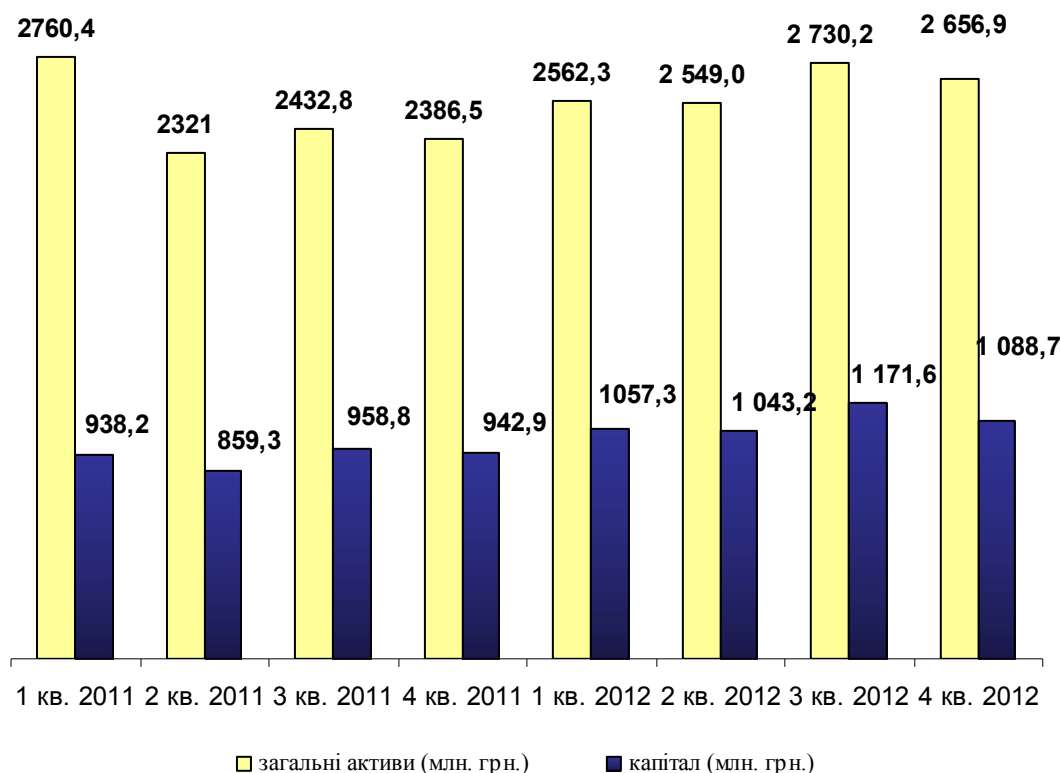

Рис.3. Динаміка основних показників діяльності кредитних спілок у 2011-2012 р.р.

Загальний **обсяг активів** кредитних спілок станом на 31.12.2012 становив **2 656,9 млн. грн.** і порівняно з аналогічним періодом 2011 року збільшився на **11,3%** (станом на 31.12.2011 становив 2 386,5 млн. грн.).

Загальний обсяг капіталу кредитних спілок станом на 31.12.2012 становив **1 088,7 млн. грн.** та в порівнянні з аналогічною датою 2011 року – 942,9 млн. грн. зріс на 15,5%. Найбільшу питому вагу в його структурі становив додатковий капітал 94,9% (24 043,7 млн. грн.).

Групування перших за обсягом активів кредитних спілок станом на 2012 рік наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Групування перших за обсягом активів кредитних спілок станом на 2012 рік

	Обсяг активів кредитних спілок, млн. грн.	Частка, %
ТОР 1	237,4	8,9%
ТОР 3	439,9	16,6%
ТОР 5	588,2	22,1%
ТОР 10	852,6	32,1%
ТОР 20	1 134,7	42,7%
ТОР 50	1 623,7	61,1%
ТОР 100	2 010,6	75,7%
ТОР 200	2 376,4	89,4%
Всього	2 656,9	100,0%

Дані таблиці 3 свідчать, що частка активів 200 кредитних спілок (39,0% від їхньої загальної кількості) становить 89,4% від загального обсягу активів кредитних спілок усього по Україні. При цьому, на частку 1 кредитної спілки припадає 8,9% від загального обсягу активів кредитних спілок.

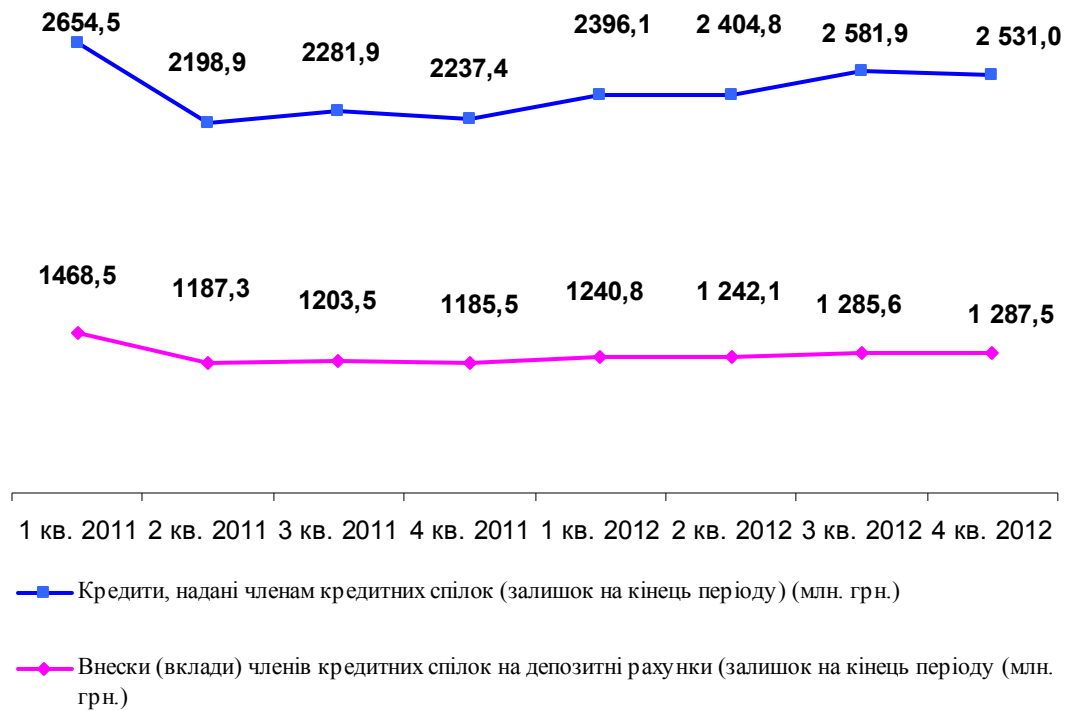

Рис. 4. Динаміка кредитування та залучення внесків членів кредитних спілок у 2011-2012 рр.

Станом на 31.12.2012 у порівнянні з аналогічною датою 2011 року внески (вклади) членів кредитних спілок на депозитні рахунки збільшилися на 8,6% (до 1 287,5 млн. грн.); кредити, надані членам кредитних спілок, збільшилися на 13,1% (до 2 531,0 млн. грн.).

Зазначена динаміка кредитування та залучення внесків членів КС при значному зростанні капіталу КС на 15,5% свідчить про те, що кредитування членів КС здійснюється переважно за рахунок не залучених депозитів, а через поповнення капіталу кредитних спілок.

Позитивну динаміку протягом останніх 7-8 кварталів має показник частки простроченої заборгованості у кредитному портфелі кредитних спілок. Цей показник за 2011р. – 12 місяців 2012 р. істотно скоротився (з 40,5% до 16,1%), що свідчить про ефективність проведення кредитними спілками заходів щодо підвищення якості кредитного портфеля та запровадження жорсткого кредитного моніторингу і конструктивної роботи з боржниками кредитних спілок.

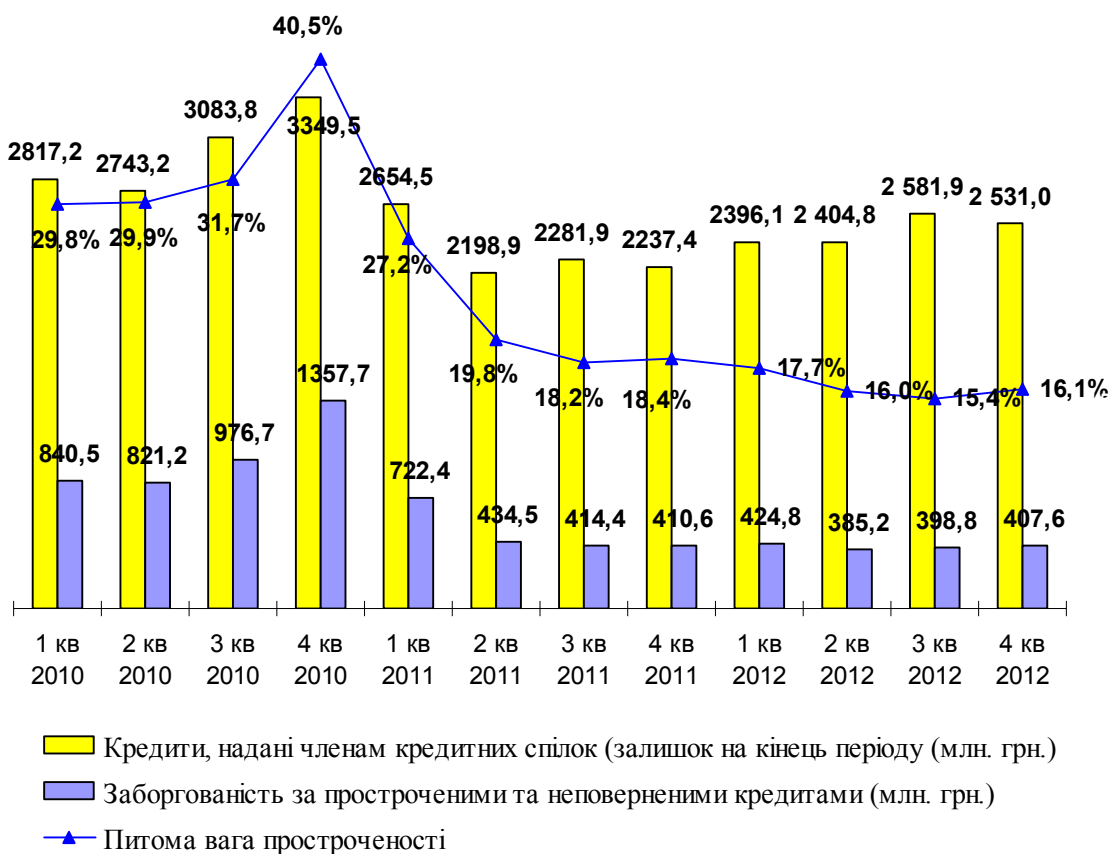

Рис. 5. Питома вага прострочених кредитів у кредитному портфелі кредитних спілок

Загальна сума заборгованості **254,0 тис. членів** кредитних спілок, які мали діючі станом на 31.12.2012 кредитні договори, становила **2 656,9 млн. грн.**, тобто **в середньому** кожен член - позичальник кредитної спілки на кінець періоду мав **10,5 тис. боргу** по кредиту.

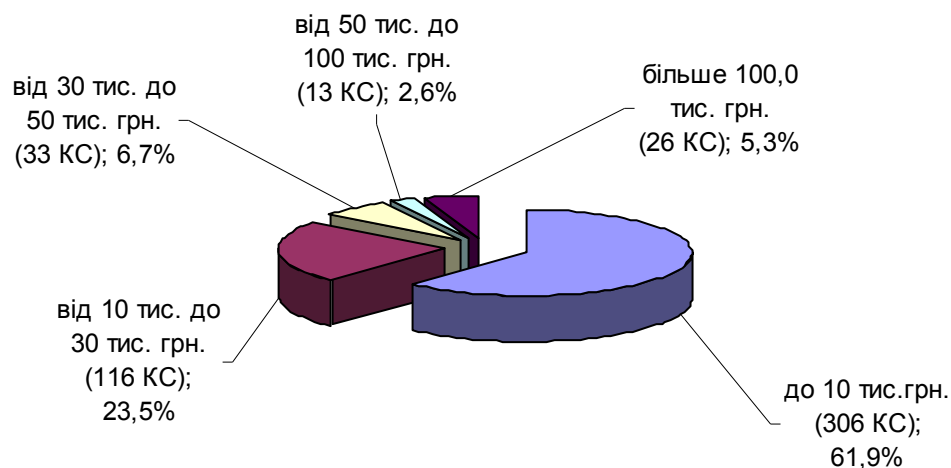

Рис. 6. Групування кредитних спілок за середньою заборгованістю по наданих кредитах на 1 позичальника.

Водночас, заборгованість членів-позичальників за наданими кредитами мають 494 кредитні спілки (96,3%)¹. З них у 306 кредитних спілок (61,9%)

¹ По відношенню до 513 кредитних спілок, які надали звітні дані.

показник середнього обсягу заборгованості по наданих кредитах на 1 позичальника менший за 10,0 тис. грн. Питома вага активів таких кредитних спілок у загальному обсязі активів становить 1 221,6 млн. грн. (46,0%).

Показник середньої заборгованості на 1 позичальника більше 100,0 тис. грн. має третина кредитних спілок. Частка активів таких кредитних спілок у загальному обсязі активів становить 820,6 млн. грн. (30,9%), що свідчить про наявність у таких кредитних спілок підвищеного ризику неповернення виданих кредитів та відповідно можливу втрату фінансової стійкості.

Значну частину складають кредитні спілки, у яких показник середньої заборгованості на 1 позичальника коливається в межах 10,0 – 30,0 тис. грн. Частка активів таких кредитних спілок у загальному обсязі активів становить 398,0 млн. грн. (15,0%).

Невелику частку в активах кредитних спілок мають спілки, середня заборгованість на 1 позичальника у яких коливається від 30,0 – 50,0 тис.грн. (6,2%). У трьох кредитних спілок досліджуваний показник перевищує 1 млн. грн.

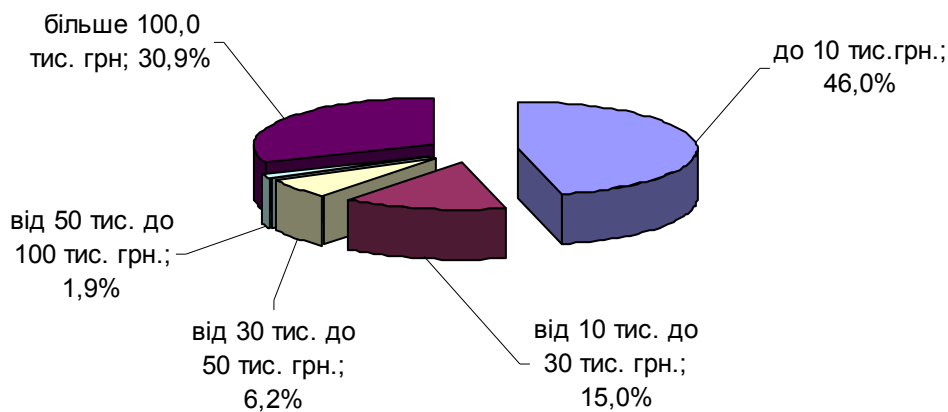

Рис. 7. Групування кредитних спілок за обсягами активів залежно від показника середньої заборгованості на 1 позичальника (станом на 31.12.12).

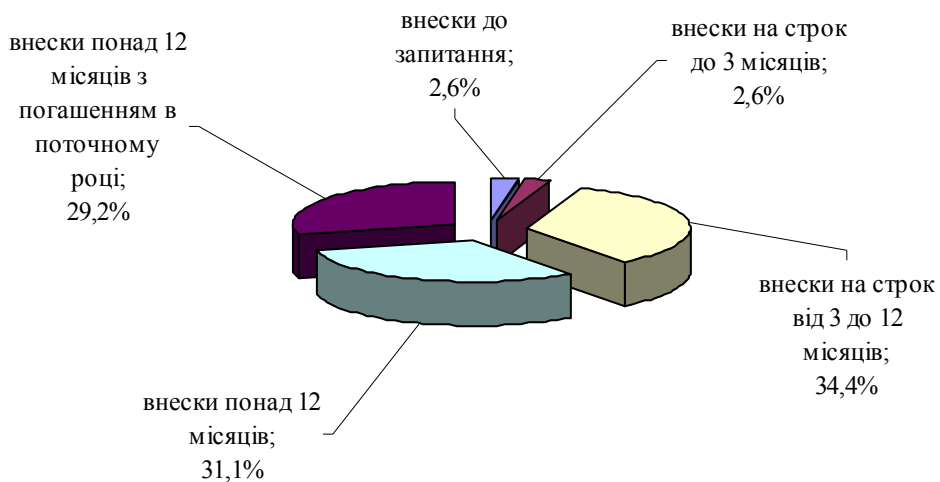

Рис.8. Структура депозитного портфеля кредитних спілок станом на 31.12.2012.

У структурі депозитного портфеля КС найбільшу частку мають внески строком від 3 до 12 місяців, які становлять 34,4% та внески строком понад 12 місяців, що становлять 31,1% від загального портфеля (рис.8). Істотну частку в 29,2% становлять внески строком понад 12 місяців з погашенням у поточному році. Внески до запитання та внески на строк до 3 місяців становлять по 2,6% відповідно.

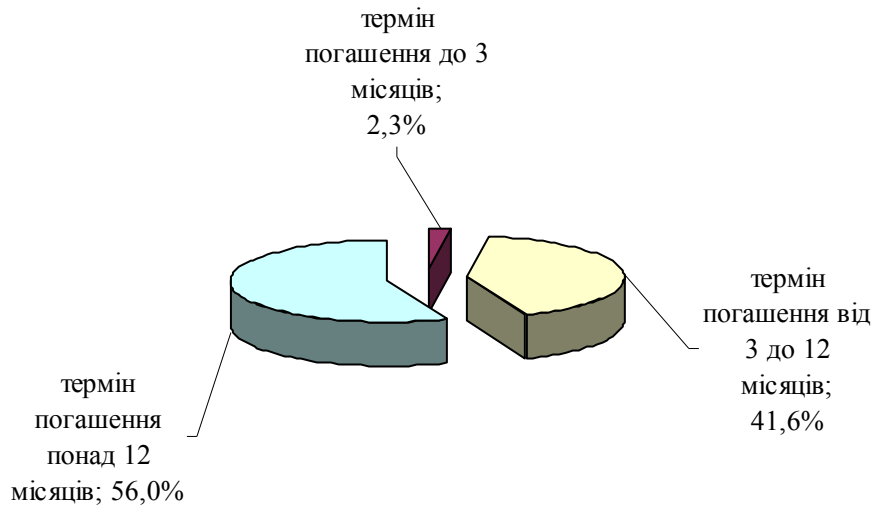

Рис.9. Структура кредитного портфеля кредитних спілок станом на 31.12.2012.

Станом на 31.12.2012 у кредитному портфелі 56,0% становлять кредити з терміном погашення понад 12 місяців (рис.9). Також суттєву частку мають кредити з терміном погашення від 3 до 12 місяців (41,6%). Частка кредитів терміном погашення до 3 місяців у загальному кредитному портфелі становить 2,3%.

У структурах кредитного та депозитного портфелів КС найбільші частки припадають на кредити та депозити строком понад 12 місяців та від 3 до 12 місяців.

В умовах незначного збільшення обсягів кредитування кредитними спілками, як і в попередні роки, найбільший попит мають споживчі кредити, частка яких становить 63,3 % (рис. 9). У складі споживчих кредитів, кредити на придбання автотранспорту становлять 2,9%, придбання аудіотехніки, відео та побутової техніки – 5,3%, інші потреби – 91,8%. Друге місце посідають кредити, видані на придбання, будівництво та ремонт житла – 24,0%. Значну частку мають комерційні кредити. Кредитування ведення селянських та фермерських господарств, як і в попередні періоди, має незначну частку в загальному обсязі виданих кредитів.

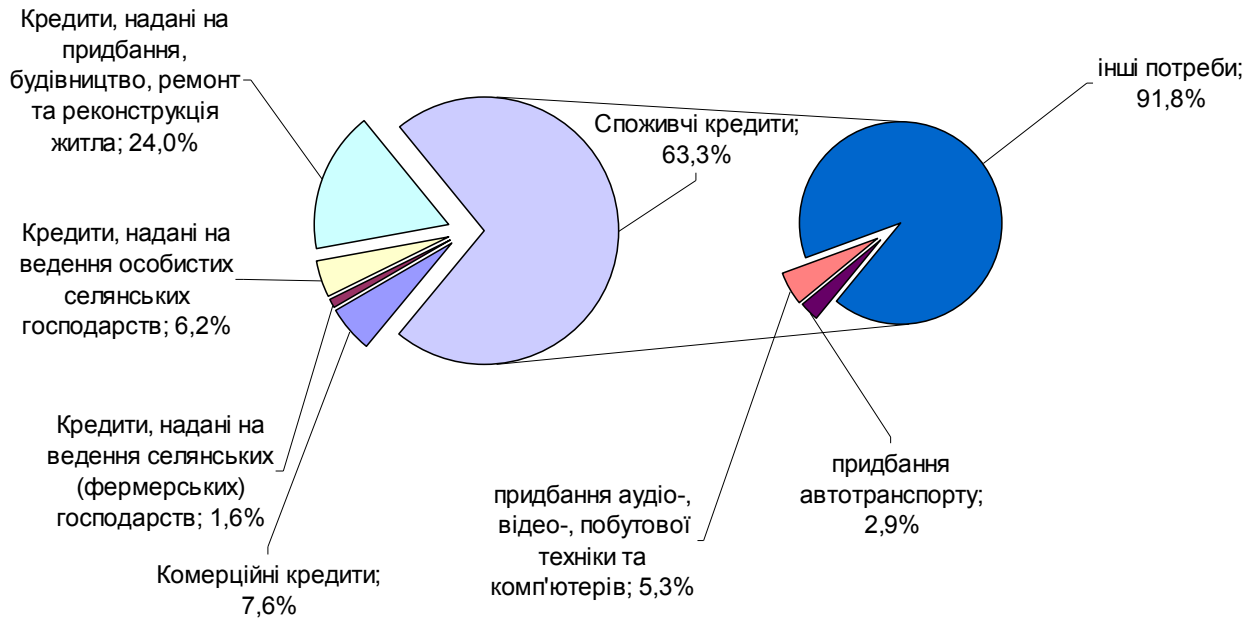

Рис. 10. Структура кредитів за видами станом на 31.12.2012

Інші кредитні установи

Кредитна установа – фінансова установа, яка відповідно до Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» має право за рахунок залучених коштів надавати фінансові кредити на власний ризик.

Активи інших кредитних установ станом на 31.12.2012 становили **4 439,0 млн. грн.**, порівняно з аналогічною датою попереднього року збільшилися на 13,7 % (станом на 31.12.2011 становили 3 903,6 млн. грн.).

Капітал інших кредитних установ збільшився на 27,3 % і станом на 31.12.2012 дорівнював **1 835,6 млн. грн.** (станом на 31.12.2011 – 1441,7 млн. грн.). Залишок виданих кредитів іншими кредитними установами станом на 31.12.2012 становив **1 888,0 млн. грн.**

Основні показники діяльності інших кредитних установ та їх динаміка зображені на рис. 11.

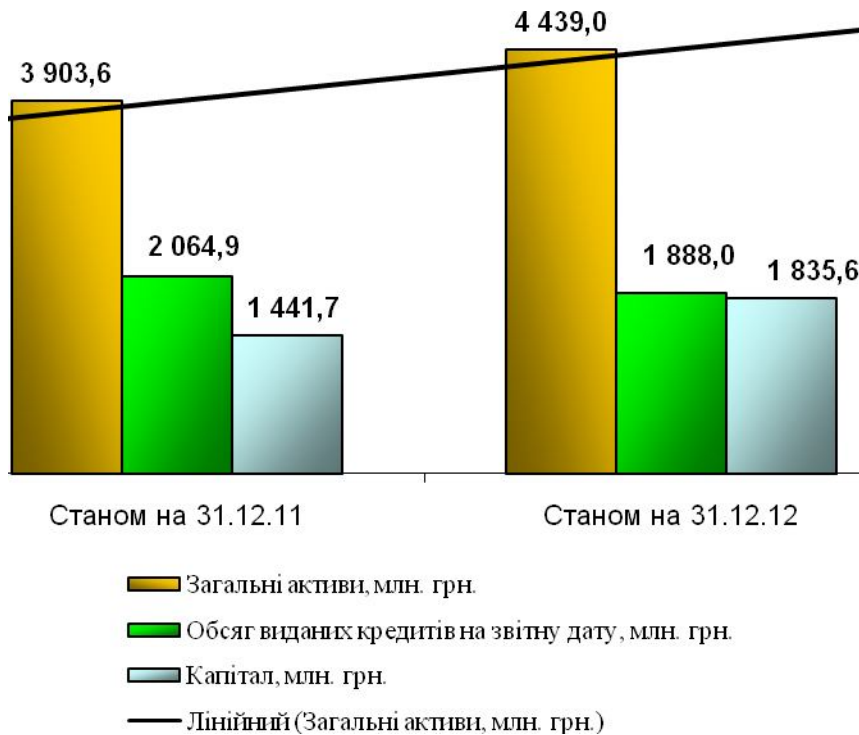

Рис.11. Динаміка основних показників діяльності кредитних установ

Кількість зареєстрованих кредитних установ збільшилася на 26,5% і станом на 31.12.2012 становила 62 кредитні установи (станом на 31.12.2011 становила 49 кредитних установ). Обсяги кредитування іншими кредитними установами зменшилися на 8,6% станом на 31.12.2012 порівняно з аналогічним періодом 2011 року.

Юридичні особи публічного права

Фінансова установа - юридична особа публічного права – фінансова установа, яка створюється розпорядчим актом Президента України, органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування й уповноважена надавати фінансові послуги.

Активи **юридичних осіб публічного права** станом на 31.12.2012 становили **4 552,9 млн. грн.** та зменшилися на 17,4% порівняно з аналогічним періодом 2011 року (станом на 31.12.2011 становили 5 509,1 млн. грн.). Зниження активів юридичних осіб публічного права відбулося за рахунок зменшення активів Державної іпотечної установи, створеної згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 08.10.2004 №1330 «Деякі питання Державної іпотечної установи». Функції з управління Державною іпотечною установою здійснює Кабінет Міністрів України за постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2009 №681 «Питання управління Державною іпотечною установою».

Залишок виданих юридичними особами публічного права кредитів станом на 31.12.2012 становив **3 275,8 млн. грн.**

Діяльність фінансових установ - юридичних осіб публічного права має тенденцію до збільшення обсягу виданих кредитів та зменшення капіталу. Це простежується на рис.12.

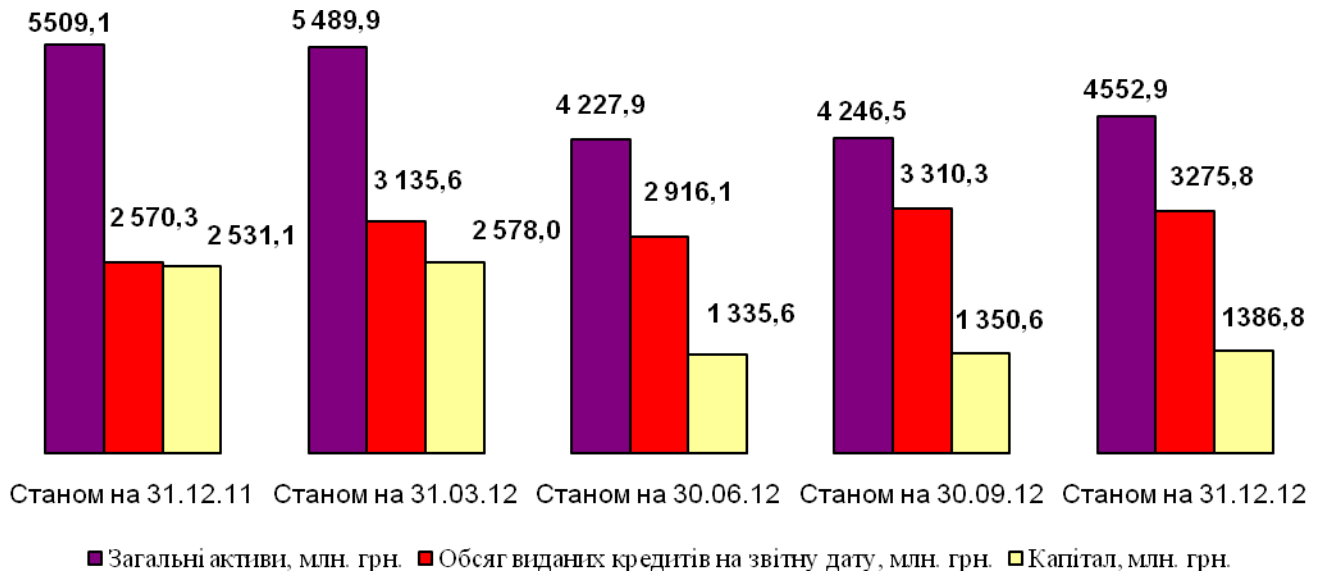

Рис. 12. Динаміка основних показників діяльності юридичних осіб публічного права

Станом на 31.12.2012 капітал юридичних осіб публічного права зменшився на 46,0% порівняно з аналогічним періодом 2011 року і становив 1 386,8 млн. грн.

При цьому на зміну основних показників діяльності юридичних осіб публічного права впливала переважно діяльність Державної іпотечної установи, активи якої становлять 71% всіх активів ЮОПП.